

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR

POROČILO O DELU SVETA ZA DELOVNA RAZMERJA IN SOCIALNO VARSTVO

(Nadaljevanje in konec)

V istem času je zavod obravnaval sledeče število spisov in odločb kakor sledi: pri-
spisov 49.747 (1954 pa 47.131), odločb pa izdal 12.877 (leta 1954 pa 17.789).

Od leta 1954 izvaja zavod tudi revizijo o tem, če upravičenci prejema-
dodatek v pravilnem znesku.

Pri reviziji se je ugotovilo, da je ostalo od skupnega števila 6797 primerov stanje nespremenjeno v 6329 primerih, ostalih 468 je pa v obdelavi.

Do sedaj ugotovljena predplačila so znašala v posameznih letih: v letu 1953 v 574 primerih ali pa je bil zmanjšan dodatek ter naloženo povračilo v znesku 20.084.694 din. V letu 1954 še re-
gotovljeno v 1050 primerih, po plačilnih listih je bilo ugo-
tovi- 92 primerov nepravil-
dinarjev. Skupaj v letu 1954 v 1142 primerih ugotovljeno pred-
plačilo 32.276.610 din.

V letu 1955 (neupoštevajoč za-
vodovih podružnic) je revizija
vignena 257 primerov neuprav-
nih predjemov OD. V
obremenitvi 11.185.466 din. —
dalura obdelava spisov in likvi-
tovila plačilnih list pa sta ugo-
nena 819 primerov neupraviče-
nega prejemanja v znesku 6.817.547
dinarjev, skupaj torej 14.792.903
dinarjev, podružnice pa še po-
bebel 5.050.382 din.

Torej v letu 1955 izdanih 1198
obremenitev za 24.853.401 din. Iz
vidno količina sredstva se tro-
kati v socialnem zavarovanju,
zacija dela ter kontrola izdatkov
inupravnega organa je vloga sa-
za pretečeno obdobje je treba
ugotoviti napredek in uspeh,
potrebni pa so še veliki napori
v smeri ureditve zlasti zdrav-
stvenega varstva zavarovancev.

IV. Invalidsko varstvo

V reševanju invalidskih zadev
v letu 1955 je prišlo do današ-
prenosa pomanjkljivosti in
republiške pristojnosti s tem
da so se ti posli v preteklem
letu ubrdili.

Predpisi, ki urejajo invalid-
sko varstvo, v mnogih prime-
nih kažejo pomanjkljivosti in
invalidov, ki so posledica eko-
nomskega in socialnega politič-

nega razvoja naše države. Sed-
danji predpisi zagotavljajo in-
validu denarno nadomestilo za
delovno nesposobnost, določeno
zaščito in prednost pri zaposlit-
vi. Ne dajejo pa stimulacije in
solidne poklicne rehabilitacije.
Tečaji, ki so bili organizirani do
leta 1955 od strani invalidske
organizacije, so bili enostranski
in nenačrtni ter z njimi ni bilo
mogoče invalidom nuditi take
strokovne izobrazbe, kakršna se
je zahtevala na službenem me-
stu. Invalidom se ni nudilo šol
s širšim teoretičnim in strokov-
nim programom in s pravico
javnosti. Poleg tega pa je bila
splošna izobrazba invalidov niz-
ka, tako da so se mogli zadovo-
ljiti s trenutnimi delovnimi me-
sti in je vsako krčenje aparata
prizadelo prav te invalide. Tak-
o imamo danes vrsto primerov
nepravilne zaposlitve invali-
dov, ker so se morali nekateri
zadovoljiti s takimi poklici, ki
jim psihično in fizično ne ustre-
zajo. Obstajajo primeri, da se v
delu ne poglobljajo, da si želijo
spremeniti stroko, če pa to ni
mogoče, pa puščajo uk oz.
poklic ter se zadovoljujejo s
priložnostnim delom ali pa tra-
fikami.

V zadnjih dveh letih se je
bolj sistematično pristopilo k
rehabilitaciji vojnih invalidov,
ki jim daje polno strokovno
usposobljenost za poklic, ki je
primeren njihovi invalidnosti.
Ugotovljamo pa, da je interes
invalidov za prekvalifikacijo
danes minimalen. Težji invalidi
imajo denarno nadomestilo pre-
cej visoko in ne čutijo materi-
alne potrebe, drugi pa kažejo
znatno nesigurnost glede spo-
sobnosti za rehabilitacijo.

Osnutek novega zakona upo-
števa vse zgoraj navedene po-
manjkljivosti in daje upanje, da
bomo na njegovih osnovi v bo-
doče lažje reševali družbeni
problem vojaških voj. invali-
dov.

Težnja, da ni izhodišča naše-
ga dela le denarno nadomestilo
se je odražalo v vsem našem
delu pretečenega leta. Zato se
ujeljavja načelo, da je treba
invalidu v prvi vrsti omogočiti
vrnitev v proizvodnjo in na
pravilno zaposlitev. V cilju, da
prenehamo z neomejenim tro-
šenjem proračunskih sredstev
vsled pomanjkljive evidence in
kontrole, kakor tudi zaradi; pre-
tiranih zahtev nekaterih invali-
dov, smo pri našem delu že v
preteklem letu dosledno loče-
vali socialno podpiranje načela
potrebne invalidne zaščite. Pri-
spevali smo s tem k zavesti in-
valida, da se počuti kot enako-
vreden član naše socialistične
družbe.

Nadaljnja značilnost pa se
kaže v spremembah na različni
problematiki in obsegu dela kot
posledici reorganizacije okrajev.
Z združitvijo poslov bivših MLO
Ljubljana, OLO Ljubljana-okol-
lica in deloma OLO Postojna,
Novo mesto in Kranj, se je po-
slovni delokrog uprave močno
povečal. Nasproti sedanjemu ob-
segu predstavlja biv. MLO
Ljubljana 45% ostali okoliš pa
55%.

V začetku septembra 1955 je
bil del invalidskega varstva
prenešen na komune. Občine iz-
dajajo objave, za brezplačno
vožnjo in 75% vozno ugodnost,
nadalje bolniške liste ter kom-
pletirajo spise za invalidsko
svojestvo. Spričo mnogoštevilne
in pogosto menjane zakonodaje
se del občin še ni znašel pri
svojem poslu. Predvsem imajo
težave pri izdajanju voznih
ugodnosti in bolniških listov.

Cerprav so vse pravice invali-
dov s predpisi urejene in je to
delo stvar upravnega postopka,
je z ozirom na nevarnost sub-
jektivne presoje, vendar je
konkretno reševanje urejeno v
okviru družbeno upravnih or-
ganov.

1. Sestav in delo družbeno-upravnega organa

Odbor za invalidske zadeve je
imel v teku svojega dela 4 seje,
na katerih je obravnaval, kako
naj se izvaja revizija invali-
dskih upravičencev in sestavil
predlog za izvedbo ankete med
vojnimi vdovami. Odbor se je
bavil s problemom rehabilitaci-
je gluhih in slepih. Na tej pod-
lagi je bil izvršen pregled teh
oseb in določeni tisti, ki se
predlagajo za rehabilitacijo in
so potrebni podpore.

Komisija za invalidska svoj-
stva in revizijo je na 18 sejah
obravnavala 202 prijavi; za in-
validska svojstva in po proučit-
vi dela stavila predlog ali se
svojestva prizna. Kriteriji komi-
sije so dobro izdelani in le v
redkih primerih se komisija pri
LRS s predlogi ne strinja. Ob-
ravnavala je tudi 39 revizijskih
primerov in predlagala odvzem
svojestva 10 osebam.

Komisija za invalidski in
otroški dodatek: je imela 15 sej,
na katerih je obravnavala 1183
primerov. Od obravnavanih pri-
jav je odklonila pravico do in-
validskega ali otroškega dodat-
ka v 137 primerih.

Komisija za klimatsko in to-
nliško zdravljenje je v pretek-
lem letu pregledala 443 invali-
dov in odobrila zdravljenje 249
prosilcem. Komisija je ob pri-

likij pregledov imela na razpo-
lago zdravstveni list ambulan-
te, kjer invalid prebiva. Ustvari-
li smo zvezo med posameznimi
zdravljenji in je s tem iz

kartoteke razvidno zdravstveno
stanje invalida in uspeh zdrav-
ljenja. Za odobritev Zdravlje-
nja smo predvsem upoštevali
medicinsko indikacijo.

2. Število vseh vrst
invalidskih upravičencev
a) Število vojaških vojnih in-
validskih upravičencev po sku-
pinah:

I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
39	118	51	177	105	217	381	341	405	340

	Štev. upr.	mesečno izplač. invalidnim	povprečje na osebo
osebnih voj. vojnih invalidov	2181	6.335.900.—	2.790.—
vdov	2100	2.697.320.—	1.283.—
roditeljev	2872	4.007.800.—	1.387.—
sirot	516	625.400.—	1.212.—
Skupaj vojaških vojnih invalid. upravičencev	7669	13.666.420.—	1.291.—

b) Število mirnodobnih invalid. upravičencev:

osebnih invalidov	88		
vdov	3		
roditeljev	39		
skupaj mirnodob. inv. upr.	130		

c) Število italijanskih inv. upravičencev:

osebni	1		
družinskih	5		
skupaj upravičencev do začasne pomoči	6	14.400.—	2.400.—

Š) Število začasnih invalid. upravičencev:

osebni	50		
družinskih upravičencev	10		
skupaj vseh vrst priznanih inv. svojstev:	8041	13.680.520.—	1.708.—

Umrlih je 130, odseljenih 30,
invalidsko svojstvo je bilo od-
vzeto 11, skupaj je bil odpad
171 upravičencev.

Osebnih vojaških invalidi in
mirnodobni so umrli iz sledečih
skupin:

I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.
5	2	3	3	3	7	6	5	5	5

Povprečna starost umrli je do V. skupine 55 let, do X. skupine je 62 let.

3. Invalidski dodatek:

mesec	januar	avgust	september	december
štev. upr.	175	183	541	459
znesek din	650.000	342.020	1.695.000	1.976.850

Od skupnega števila upravičencev 459
je invalidskega dodatka po 3.500.— 343
je invalidskega dodatka po 4.500.— 116 (25,2%)

Povprečje izplačanega in-
validskega dodatka je bilo v de-
cembru 1954 din 3.714.—, v letu
1955 pa 3.927.—.

1. Otroški dodatek

mesec	januar	avgust	september	december
štev. upr.	193	184	275	250
štev. otrok	286	269	603	559
znesek din	741.885	817.817	1.233.173	1.524.810

Povprečje izplačanih otroških 2.594.—, v letu 1955 pa 2.722 din doklad je bilo v letu 1954 din na enega otroka.

5. Invalidsko varstvo v letu 1955

a) zdravstvene storitve:	štev. enot	vrednosti	povprečje
zdravstvenih receptov in vrednost zdravil	3.606	844.224.—	233.— na recept
nabavljenih očal	129	231.460.—	1790.— na očala
v bolnicah zdravlj. oseb	428		
oskrbnih dni	8.288	7.896.435.—	952.— na osk. dan
ambulantnih pregledov in zobozdravljenj	6.508	1.271.474.—	178.— na pregled
reševalnih voženj	205		
prevoženih km	5.640	219.421.—	39.— na km
ortopediranih oseb in stroški	1.774	7.131.919.—	4019.— na osebo

Povprečna vrednost recepta je bila 1954 din 286.— leta 1955 pa din 233.—, dočim znaša povprečna vrednost recepta pri Zavodu za soc. zavračanje 174.—, stroški zdravstvene zaščite so se v preteklem letu zvišali od din 5.486.—, leta 1954 na din 6.129.— leta 1955 pri enem upravičencu.

	Na zdravljenju poslanih oseb	Izkorislenih oskrb. dni	Plačanih rač. din	Povprečje na dan
b) kopalniško zdravljenje	99	1845	1.439.719.—	780.—
c) klimatsko zdravljenje	150	3405	2.689.950.—	790.—
skupaj	249	5250	4.129.669.—	787.—

č) vozne ugodnosti v letu 1955:

izdanih objav za 75% vozni popust	2.100
« « « 100% « «	450
« legitimacij za 75% popust	98

d) Ortopedski pripomočki

Za nabavo ortopedskih pripomočkov — razen protez in ortopedskih čevljev — smo sklenili pogodbo s podjetji, ki so nam nudila najugodnejše pogoje. S tem smo uspeli znižati stroške za te pripomočke od din 8.422.— v letu 1954 na din 7.770.— v letu 1955 pri upravičencu. Predpisi o dajanju protez nestimulativno vplivajo na invalidske upravičence. Nakazila se vrše po določeni minimalni trajnostni dobi, ne pa po dejanski potrebi. Zato vidimo pri tem delu nepravilne pojave in sicer — preprodajanje, pretirane zahteve invalidov, ki niso v skladu niti s precej širokimi predpisi in pretirane cene »Soče« (brez konkurence).

Te pojave smo deloma preprečili z nabavo pripomočkov pri več podjetjih, nadalje s točno evidenco trajnostnih rokov in s kontrolo. V glavnem so invalidi s tako rešitvijo zadovoljni, iz izjemo nekaj primerov, da jim to ne ugaja, ker jim je »So-

ča« nudila škornje in gojzerje namesto visokih čevljev ali pa jim je izdajala usnje. Prekinili smo s staro prakso in uredili tako, da lahko nabavi invalid svoje potrebščine po lastnem okusu s tem, da plača razliko v ceni sam.

Poseben problem za nas in invalide je slaba izdelava protez, katere izdeluje podjetje »Soča«. Invalidi s protezami niso zadovoljni zaradi izdelave in zaradi slabe kvalitete materiala. Nekemu invalidu smo leta 1955 plačali za popravila samo ene proteze din 25.841.—, v drugem primeru pa, ko je bila proteza izdelana junija 1955, smo plačali do konca leta za njo že 11.000 din popravil. Tako stanje protetičke ni več vzdržno ne le zaradi visokega odstotka okvar na protezah, ampak tudi zaradi zaposlovanja invalidov, ker je to organsko vezano na protetiko.

Tekom leta smo nabavili 917 invalidom 983 raznih ortopedskih pripomočkov in plačali 637 popravil.

6. Celokupni denarni izdatki za leto 1955

Izplačano na invalidnihah	din	172.741.774.—	
« na invalid. dod.	din	19.648.509.—	
« na otrošk. dod.	din	18.040.698.—	
« na začasni pomoči	din	69.100.—	210.500.081.—
Izplačano za ortopedske pripomočke	din	7.131.919.—	
« za zdravila	din	1.075.684.—	
« za topliška zdrav.	din	1.439.175.—	
« za klimat. zdrav.	din	2.690.494.—	
« za bolniška zdrav.	din	7.896.435.—	
« za ambul. pregl.	din	1.490.895.—	21.724.602.—
Vsega skupaj din			232.224.683.—

7. Pregled dela uslužbencev v administraciji

Obseg in porast dela je razviden iz dejstev, da prihaja na Invalidsko upravo ob uradnih dnevih tekom 3 ur povprečno 80

ljudi. V času od 1. 9. 1955 do konca leta smo prejeli 2366 vlog in rešili 2358 zahtevkov. V septembru je bilo rešenih 330 vlog, oktobra 686, novembra 821 in decembra 760. Poleg tega pa smo

izdali 7981 izplačilnih knjižic. Leta 1955 je bilo izdanih raznih odločb za otroški in invalidski dodatek, za klimatsko in topliško zdravljenje ter regulacijskih odločb 2120. Poleg tega je Invalidska uprava izdala 936 prevedbenih odločb, ki urejajo invalidske prejemke od 1. 7. 1952 dalje. V najtesnejši zvezi s splošnim invalidskim varstvom je bilo treba obravnavati tudi priznanje oziroma odklonitev invalidskega svojstva. Tekom leta 1955 smo rešili 404 primere ter jih z našimi predlogi poslali na Invalidsko upravo LRS v dokončno rešitev. Pri priznavanju invalidskega svojstva je bilo zaslišanih 667 prič.

Uprava ima vpisanih v invalidskem vpisniku 9720 osebnih zadev, od teh leta 1955 došlih spisov 1.345, v vpisniku razno, pa je vpisanih 262 vlog, in 434 zahtevkov za klimatsko in kopalniško zdravljenje.

Poleg tekočih poslov na likvidaciji računov in na izplačevanju invalidskih prejemkov, nadalje na izdajanju nakazil za ortopedske pripomočke, na obnovi raznih evidenc itd. je bilo v polnem teku delo na ureditvi poviškov k invalidnim in invalidskim dodatkom po Uredbi o povišanju plač, kakor tudi delo na prevedbi otroškega dodatka, ki pa še traja.

9. Rehabilitacija invalidskih oseb

V okraju imamo

2426 invalidnih oseb, ki so zaščiteni z zakonom VVI.
5302 « « po socialnem zavarovanju
183 « « slepih
460 « « gluhih
164 civilnih invalidov

skupaj 8535 invalidnih oseb

V cilju, da se pristopi k uskladitvi interesa družbe in invalidnih oseb pri njihovi zaposlitvi oziroma poklicni izučitvi, je bila ustanovljena Komisija za rehabilitacijo invalidov pri Svetu za delovna razmerja in soc. varstvo. Namen Komisije je, da kot avtoritativni organ vskladi program rehabilitacije invalidov iz področja našega okraja. Obseg rehabilitacije ima poleg medicine tudi še socialno, psihološko, poklicno rehabilitacijsko in problem šolstva s tem v zvezi.

Za prekvalifikacijo invalidov je bil v preteklem letu odobren kredit din 1.250.000.—, ki pa je bil do konca leta porabljen le v višini din 205.000.—. Dejstvo, da ni bil porabljen ves kredit pa ne daje zaključka, da zato ni bilo stvarne potrebe. Anketa civilnih invalidov je bila izvedena šele spomladi 1955. Za odločitev in usmeritev invalida pa je nujno, da si pribavi vso zdravniško dokumentacijo in mnenje psihiatra. Za tak postopek pa je potreben čas. Na ta način smo uspeli sanirati le dve osebi za določen poklic, kateri sta bil dodeljeni kot vajenca v gospodarstvo. Zdravniško in po psihiatru pregledanih pa je bilo 27 invalidnih oseb.

Za invalidno mladino že dalj časa obstaja Dom v Kamniku, v katerem so učenci različnih obrti. Ta mladina je večji del brez protez. Uspehi Doma invalidne mladine v Kamniku so precejšnji, saj ga je zapustilo že več desetih izučenih mladincev. Zavod za rehabilitacijo v Ljubljani, katerega nova zgradba bo dograjena leta 1957, je že doslej sprejemal invalide v oddelek za protetiko in fizioterapijo. Oddelek za protetiko vr-

V okviru revizije invalidnih v letu 1955 je bilo pregledanih 2650 spisov in pri tem predlaganih za odvzem invalidskega svojstva 39 primerov, nekaj primerov pa je še v postopku.

Z odločbo Višje invalidske komisije je bilo odvzeto invalidsko svojstvo v 11 primerih in sicer 1 primer osebnega in 10 primerov družinskim upravičencem.

8. Civilni invalidi

Leta 1955 smo pristopili k zbiranju podatkov o številu in vrsti invalidov, kateri niso zaščiteni. Večji del teh živi v slabih socialnih razmerah, zato pridejo prej ali slej v breme družbe, ker si niso pridobili za delo odgovarjajoče kvalifikacije. Iz področja MLO Ljubljana imamo evidentiranih 164 civilnih invalidov, od katerih je 118 starih do 40 let, ter delno delazmožnih katerih je 45. Pri presoji njihove delovne sposobnosti se poslužujemo Zavoda za proučevanje varnosti pri delu in pa poklicne ambulante. V preteklem letu smo usmerili delo in na preusposabljanje 27 invalidov, dočim jih je 18 še v postopku. Dvema prosilcema pa smo priznali podporo za ves čas izučitve poklica.

vajo na invalidske prejemke. Mnogokrat izdajamo odločbe leto ali več nazaj in so preveč čila precej visoka.

Tekom leta 1955 smo težišče izterjavo preplačil s tem, da smo v skladu z novimi predpisi uredb o otroškem dodatku upajali sporazumno odklonitev možnosti za plačilo škodnega preplačila in smo po večini izterjali — v izogib sodne izterjave, ki jo predvideva nova Uredba Vendar pa obstajajo še mnogi upravičenci dolžnikov za odplačilo plačila, dasi smo s to težavo že povsem prenehali.

b) pri upravnem reševanju se pojavili nekateri problemi sicer: elementi, ki vplivajo na prejem invalidskega dodatka tako občutljivi, da jih ni mogoče po vsebini zajeti in obravnavati. Mnenja smo, da naj se pri reševanju invalidskega dodatka se iz okraja na občine, ki bi v okviru socialnih politik odločale tudi o invalidskem dodatku. S tem v zvezi pa se dal del proračunskih sredstev občinam. Zaradi zdravstvene zaščite pa bi bil ti upravičenci izenačeni s podpiranci, ki tako sprejemajo socialno pomoč pri občini. Mnenja smo, da pri občinah toliko razmere, da z lahkoto premejo skrb za socialno ogrožene invalide upravičence. Z namenom na približanje teh invalidov terenu, ki je v neposrednem okolju z upravičenci in lahko prej treje ukrepa, ne da bi dolgotrajnega poizvedovanja postopka nastajala preplačila tudi ne nastajali primariji drugi strani, da moramo na invalidskemu upravičencu, ki ima v banki večjo vlogo znati invalidski dodatek, moramo odkloniti ta dodatki prosilki, katere hčerka ima do 8.140.— in zaradi tega dopustni cenzus na osebo din 70.—.

c) Problem družinske skrbnosti bi bilo treba definirati s konkretnimi predpisi kar povzročajo v praksi premnoge težave. Stranke namreč, ki dokazuje ločeno gospodinjstvo in bivanje v stanovanjski skupnosti, oskrbujejo največkrat stvarnim skupnem gospodinjstvu.

č) Problem ocenjevanja prihodnjega žitka nastaja s tem, ker ocenske cenilne komisije ne ocenjujejo pravičnega realno.

d) Pojem dohodka bi bilo treba avtomatično določiti. Bliska Invalidska uprava na stališču, da n. pr. gotovinski od prodane nepremičnine smatra za redni dohodek in ne predstavlja ovire za prejem invalidskega dodatka po členu Uredbe. Nasprotno pa naravni prevžitek smatra redni dohodek, čeprav sta dohodka enaka po učinku.

V. Delo socialnega varstva

Odbora za zaščito mater otroka (biv. MLO in OLO) v preteklem letu na svojih delovnih obravnavah predvsem splošne probleme zaščite dela in otroka, program dela komunistični sploh, posebej še delo komunistično porodništva v okraju, ki to o vzgojno zanemarjeni otroci (katera je bila tudi sprejeta), zaščito delovne žene, kolonizacijo, zdravstvene probleme, fond za zaščito otroka, izterjavo sirot padlihorcev in žrtv vojn, šizma, sklepe o mladinskem ročilu ter izvršitev sklepov.

10. Splošni problemi invalidske uprave

a) Način izplačevanja invalidskih prejemkov nam povzroča težave v zvezi z vračanjem invalidskih izplačilnih knjižic v popravek. Iz nevednosti ali pa namenoma nekateri upravičenci ne prijavljajo sprememb, ki vpli-

pa sta odbora obravnavala konkretne primere, vsem razvezanih zakonov vse zaključke posredovala

Komisija za mladinske domove: obravnavala poleg splošnih problemov posebej še možnosti boljše prehrane v internatih domovih, o strokovnem sodelovanju vzgojiteljev in kadra, o likvidaciji stanovanj v teh domovih. V vseh teh vprašanjih je organizirano posvetovanje s strokovnjaki, katerega koristni so bili tudi izvršili.

Komisija za vzgojno zanemarjene mladike: obravnavala stanje te mladine, kakor tudi konkretne primere. Posebej je pripravila osnutek ankete za vzgojno zanemarjeno mladino, katere zaradi reorganizacij ni bilo izvesti.

Komisija za rejništvo in področje: predvsem obravnavala načela rejništva in sodelovanja v številnih konkretnih primerih razmestitve otrok in posvojitve.

Komisija za zdravstvene kolonije in šolske mlečne kuhinje: obravnavala obseg, program in organizacijo zimskih in letnih zdravstvenih kolonij, izbor katerega za to in izbor otrok. Postavila je tudi lestvico o prispevku staršev za kolonije. Glede šolskih mlečnih kuhinj je obravnavala organizacijo kuhinj, socialno analizo dijakov in učencev, niso prejeli malice ter finančno stanje kuhinj.

Konkretno delo po sektorjih: Referat za vzgojo zanemarjene mladine. Zaradi vzgojne zanemarjenosti in moralne ogroženosti bilo pod varstvom države 14 otrok, od tega z živima roditeljskima 443, z enim roditeljem 20 otrok. Vključeni so 263 v osnovno šolo, 132 v gimnazijo, 53 vajencev, 53 zaposlenih ter 14 nevljučenih. Od nevljučenih je 14 otrok v domu za duševne defekte, 90 predšolskih otrok, ki so delo zapustili. Od skupnega števila 648 vzgojno zanemarjenih in moralno ogroženih otrok jih živi 206 v domovih, 61 v tujih domovih, ostali pa se nahajajo pri roditeljih. Glavni razlogi te ogroženosti izhajajo iz alkoholizacije, lahkomišelnosti in prostižnosti, splošne vzgojne zanemarjenosti družine, razvezanih zakonov ter neprimernih stanovanjskih pogojev.

Z ozirom na te probleme sta bila skrbniška organa bila v tesni povezavi s sodiščem, kateremu sta prijavljala v kaznovanje roditelje, ki so grobo zanemarjali vzgojo in oskrbo otrok. Tako je bilo v mestu Ljubljani 9 zapornih kazni roditeljev in to 3-18 mesecev zapornosti. Sodišče je izreklo 15 pravnomočnih sodb nad mladoletniki, med katerimi je bil samo 1 mladoletnik. Tozadevno je bila pomoč v 50 primerih.

Ker se je delo tega referata predvsem usmerjalo tudi na sodelovanje v družini, je bilo izvršenih 17 obiskov v družini, v nekaterih primerih večkrat. Kot preventivna mera dobro služijo otroški vrtni in bo potrebno tudi širši razširjati. Vzgojni referat so bili zadovoljivi. V kriminaliteti se je mladinska komisija napisala nekoliko znižala. Kar je pripisati drugačnemu stanju. Nbranje uprave, katere ni predlagala malenkostnih pre-

stopkov v kaznovanje. Po drugi strani so pa tudi šole pričele sodelovati pri pobijanju kriminalitete.

Socialno ogrožena mladina: Delo se je usmerilo v evidentiranje socialno ogroženih družin ter je bilo v tem v zvezi izvršenih 74 obiskov. Smoter reševanja teh primerov je bil v tem, da se poiščejo vse možnosti za sanacijo družine. Le v nujnih primerih se je podelila socialna pomoč. Pri zaposlovanju mater so bile težave tam, kjer je večje število mladoletnih otrok, očetovi dohodki pa ne zadoščajo za primerno vzdrževanje družine. Tako je bilo evidentiranih 363 socialno ogroženih otrok, ki so prejeli različne oblike socialne pomoči, bodisi v rednih podporah, ali plačevanju delne oziroma celotne oskrbine v domovih.

Veliko je bilo intervencij zaradi stanovanjskega problema ter smo s tem v zvezi napravili 23 obiskov in ugotovili dejansko stanje. Kljub temu, da smo Stanovanjskemu uradu predlagali le najnujnejše primere v rešitev, nismo uspeli v nobenem primeru. Tako pa imamo toliko več bremen v obliki oskrbnin v domovih ali pa stroškov zdravljenja.

Skrbnništvo: Skupno je bilo pod skrbništvom 591 otrok s 431 skrbniki. Nameščenj so: 39 pri roditeljih, 325 pri sorodnikih, 127 v tuji družini ter 100 v raznih domovih. Po šolanju obiskuje 162 otrok osnovno šolo, 143 gimnazijo, 23 nižjo strokovno šolo, 12 srednjo strokovno šolo, 4 industrijsko šolo, 6 strokovni tečaj, 43 učencev v gospodarstvu, 69 zaposlenih, 29 predšolskih, 7 jih je v dečjem domu, 13 v mladinskem domu, 36 v srednješolskih domovih, 6 v internatih strokovnih šol, 14 v vajenskem domu, 2 v zavodu za gluhomeme, 5 v domu za invalidne otroke, 6 v vzgojnem zavodu za duševne defekte ter 10 v vzgajališčih. Vključevanje teh otrok po končanem šolanju poteka v redu.

Odraslih oseb pod skrbništvom je skupno 554 od tega 126 delno preklicanih in 428 popolnoma preklicanih. V pretežni večini je odvzeta svojepravnost zaradi duševnih bolezni, le majhen odstotek je onih, ki jim je odvzeta svojepravnost zaradi pijančevanja in zapravljenosti. Nastanjeni so: 367 v domači oskrbi, 37 v tuji družini, 30 jih živi samostojno, 11 se jih nahaja v domovih starih in onemoglih, 1 v zavodu za slepe ter 108 v bolnišnici za duševne defekte.

Referat za skrbništvo je pri svojem delu zasledoval cilj vzgojiti vse otroke pod skrbništvom v napredne in poštene državljane ter jih usposobiti za primeren poklic. Zato je bil v stalnem kontaktu tako s skrbniki kot varovanci samimi. Poleg tega pa je bila naloga skrbeti za pravilno upravljanje premoženja vseh mladoletnikov in odraslih oseb.

Referat za posvojitve, razveze zakonov in nezakonske otroke: Z ozirom na to da je posvojitve najboljše in dokončna zaščita otroka, se je vprašanju posvojitve polagala posebna pažnja. Posebno se je pazilo na primerne posvojitelje ter gledalo tudi na to, da se je otrok še pred posvojitvijo navezal na svoje bodoče krušne roditelje. Zato so bili posredovani obiski posvoji-

telja s posvojenci in obratno. V letu 1955 je bilo izvršenih 31 posvojitve. Pri posvojitvi smo povsem uspeli, saj nismo imeli nobenega primera razveljavitve. Kolikor smo spremljali življenje posvojenec v novih družinah, smo ugotovili, da so otroci v redu oskrbovani in vzgajani.

Precej pereč problem so bile razveze zakonov, katere so prečesto razlog za razdvojenost družine, kar pa močno vpliva na vzgojo otrok. Če analiziramo razveze zakonov za mesto Ljubljana, kjer je ta problem še posebno pereč je slanje sledeče:

Prejetih je bilo 58 sklepov sodišča v razvezi zakona. V 31 primerih je bil zakon razvezan po krivdi očeta, 5 po krivdi matere, 10 po krivdi obeh, 2 brez krivde, dve zakonski zvezi pa sta bili ugotovljeni kot neveljavni. Pri dodeljevanju otrok se je sodišče usmerjalo v tem, da se otrok prvenstveno dodeli materi v vzgojo in oskrbo, razen če ni posebnih razlogov proti materi. Tako so bili otroci v 45 primerih dodeljeni materi ter le v 8 primerih očetu, v 4 primerih so se otroci dodelili med očetom in materjo, le v 1 primeru je bil otrok dodeljen sorodnikom.

Delo referata se je usmerjalo v nadzor nad vzgojo in oskrbo otrok razvezanih roditeljev, vendar zaradi prenizkega števila kadra ni bilo mogoče to delo temeljito opraviti. Nadalje pa smo skrbeli za urejanje obiskov razvezanih roditeljev z otroci. Tako je skrbniški organ posredoval v 8 primerih za ureditev obiskov, vendar je uspel v 4 primerih, dočim so bili 3 v postopku, v 1 primeru pa je bila izdana odločba, ki pa se ni realizirala. Prečesto pa se ugotavlja, da so otroci pri razvezah zakonov le predmet obračunavanja med roditelji, kar pušča težke posledice. Skupno je bilo 74 razvez.

Glede otroškega dodatka je bilo izdanih 27 odločb s katerimi je skrbniški organ odredil izplačevanje dodatka dejanskemu hranitelju otroka. Pritožba je bila vložena le 1, ki pa je bila zavrnjena. Izplačevanje otroškega dodatka je bilo urejeno 35 nezakonskih in 11 nezakonskim materam, odnosno otrokom. Otroški dodatki so bili na podlagi izdanih odločb izplačani: v 17 primerih materam, 15 domovom, 7 sorodnikom in 7 rejnikom. Cilj pri izdajanju odločb je bil, da se otroški dodatek resnično porabi le za korist otroka.

Obravnavano je bilo 131 nezakonskih rojstev in je bilo v 87 primerih očetovstvo priznано pri skrbniškem organu, 15 priznanih po sodišču, 14 predanih v sodni postopek, 15 jih je bilo v rednem postopku. Povprečna preživnina je znašala 750 din. Pri urejanju nezakonskih rojstev se je skušalo doseči čimveč priznanj s strani nezakonskih očetov in pomagati nezakonskim materam, da so hitreje dosegle svoje pravice. Postopki ugotavljanja nezakonskega očeta se na sodišču zavlečejo ter tako ostane nezakonska mati delj časa brez otroškega dodatka, zaradi česar smo ji morali nuditi socialno pomoč.

Dokončno je bil formiran poseben referat za rejništvo, ki je še v večji meri posvetil pažnjo vprašanju premetitve otrok iz domače zaščite v družino oziroma v rejjo. Pripravljenih je bilo

23 otrok za premetitve, vendar do realizacije ni prišlo. To delo so nadaljevale občine. Otroci biv. MLO Ljubljana so v glavnem nameščeni v rejniških kolonijah: Lukovici, Moravče, Poljska dolina ter Lipoglav, nekaj pa tudi v mestu samem in njegovi najbližji okolici. Otroci biv. OLO Ljubljana-okolica pa so nameščeni v pretežni večini na teritoriju občine Grosuplje, delno pa tudi po drugih krajih bivšega OLO Ljubljana-okolica. Skupno je v rejji 184 otrok, poleg tega pa je še 127 otrok, ki so pod skrbništvom in se nahajajo v tujih družinah.

Poleg navedenih nalog se je vodila posebna skrb in evidenca vseh defektnih otrok (slepi, gluhi, nemi, duševno zaostali, invalidi itd.), kateri so bili prav tako pod varstvom države. Tako smo skupno vodili 2063 otrok pod skrbništvom in pod varstvom države.

Splošno skrbništvo: Na področju reševanja problemov splošnega skrbništva (skrb za odrasle osebe in družine) sta delovali dve komisiji za podeljevanje podpor in za sprejemanje v domove onemoglih. Med njimi je bilo predvsem potrebno tesno sodelovanje, kakor tudi s terenskimi socialno zdravstvenimi svetovi (za področje biv. MLO Ljubljana) ter občinskimi socialno zdravstvenimi svetovi (za področje biv. OLO Ljubljana-okolica), če se je hotelo zagotoviti objektivno presojo glede podpore ali pa sprejema. Spričo malega števila uslužbenecv je zastala zlasti potrebna stalna revizija teh podpirancev. Skupno je prejelo redno mesečno podporo 1584 podpirancev. Vsak primer se je reševal individualno ter so se predvsem upoštevale stare in onemogle osebe, nadalje upokojenci z res minimalno pokojnino, s katero sta morala živeti oba zakonca, TBC bolniki, civilni nepreskrbljeni invalidi in slinčno.

Poleg nešteti primerov so se podeljevale še podpore, ki so bile določene z uredbo in sicer: kadrovske podpore, katerih je bilo 36 ter podpore po NKO, katerih je bilo 150.

Zdravstvene kolonije in šolske mlečne kuhinje: Kot smo že omenili so se operativni poslil mlečnih šolskih kuhinj in zdravstvenih kolonij vodili centralno pri OLO Ljubljana do konca koledarskega leta. V šolskem letu 1954-55 so poslovale šolske mlečne kuhinje od meseca septembra do maja, skupno je bilo 74 šolskih mlečnih kuhinj in to na osnovnih šolah, gimnazijah in nekaj na strokov-

nih šolah. V vseh kuhinjah je bilo zajetih 10.820 učencev in dijakov. Malice so prejemale v starosti od 7 do 16 leta. Glavna naloga je bila, da se vključi v šolske mlečne kuhinje zlasti socialno zdravstveno šibka mladina. K temu so pripomogli tudi šolski odbori, DPM ter medicinske sestre. Procent otrok, ki so v mlečnih šolskih kuhinjah, prejeli brezplačen obrok je znašal od 16 do 20%.

Zdravniška analiza šolske poliklinike je pokazala, da so naši otroci slabokrvni, predvsem jim manjka krvnega barvila — hemoglobina. Večina, to je 70 do 75%, ima le še znosno hemoglobinsko vrednost in to 60%, 12% učencev ima hemoglobinsko vrednost močno izpod te srednje vrednosti, le 17% učencev pa dosega zaželjeno hemoglobinsko vrednost vsaj 75%.

Z uvedbo šolskih mlečnih kuhinj po šolah se je stanje hemoglobinske vrednosti pri učencih v glavnem ustalilo. Večji pozitivni rezultati se kažejo šele v šolskem letu 1955-56 in to pri zadnjih zdravniških pregledih že porašča hemoglobinska vrednost in to nekako za povprečno 3% kar je predvsem pripisati uspešnemu delovanju šolskih mlečnih kuhinj. V šolskem letu 1954-55 nam doslej kljub naprom ni uspelo organizirati mlečnih kuhinj na vajenskih šolah, tembolj, ker je njihovo zdravstveno stanje še manj ugodno in slabokrvnost ponekod še večja. Uspeli smo nabaviti nekoliko inventarja, toda nismo mogli rešiti vprašanja prostora, kjer bi se ta malica pripravljala. Vzrok je v tem, da so te šole raztresene in gostujejo v raznih stavbah, kot na primer vajenci raznih strok, ca 700, gostuje v 4 zgradbah. Tudi vodstva teh šol se premalo zanimajo za to, razen kovinska, katera bo pričela z obratovanjem v krakem.

Učencem in dijakom se je v šolskem letu 1954-55 nudila različna malica izmenoma: kava, mleko, kakao, kruh, surovo maslo, sir, mesni izdelki, jajca itd. Dejanska cena malice je znašala 24 din, učenci pa so plačevali povprečno 12 din, dočim so se ostali stroški kriji iz proračunskih sredstev. Socialno šibki otroci so prejeli malico brezplačno. Ta cena in kvaliteta malice je bila na območju bivšega MLO Ljubljana, dočim je znašala v bivšem MLO Ljubljana-okolica od 12 do 14 din. V teh mlečnih kuhinjah so prejemale otroci izmenoma: mleko, čavo, čaj, marmelado, včasih sir in surovo maslo iz CARE pomoči.

TROŠENJE SREDSTEV ZA MLEČNE KUHINJE V ŠOL. LETU 1954-55:

	biv. MLO Ljubljana	biv. OLO Ljubljana-okolica
Trošenih sredstev	25.330.493.—	2.071.092.—
prispevki staršev	12.642.529.—	980.000.—
iz proračuna	14.574.018.—	1.000.000.—

V pričetku šolskega leta 1955-56 je neposredno vodilo mlečne kuhinje tajništvo OLO z ozirom na proračunsko sredstva. Zaradi porasta mlečnih kuhinj in težav glede centralističnega vodenja so uvedli tekoči račun na posameznih šolah s tem, da je prejela vsaka šola dotacijo za vzdrževanje in na ta način samostojno gospodarila. S tem načinom se je doseglo zlasti bolj smotrno izkoriščanje proračun-

skih sredstev, kvalitetnejše malice in večji prispevek staršev tako, da so prispevali tudi socialno šibki otroci od 3 do 6 din. Tako je število kuhinj v tem šolskem letu porastlo za 34, povečalo se je tudi število koristnikov na 14.385. Število kuhinj in koristnikov še stalno narašča tudi po raznih strokovnih šolah, kot je ŽIS, gozdarski tehnikum, TSS, vajeniška šola Domžale, itd. Nastaja vprašanje

dotacij za strokovne šole, ker se občine teh branijo, ker so dijaki iz vseh krajev in tudi izven območja OLO Ljubljana. Ta tendenca je zelo močna, šol skoraj 30, hkrati pa dijakov in študentov pretežno število le izven območja našega okraja (tudi ta ne bi mogel večjih dotacij, izločenje te mladine iz tovrstne zaščite pa naj bi bilo umestno), se je na republiškem svetu pokrenilo dodelitev dotacije (morda iz fonda za prekrške) kar še ni rečeno. V šolske mlečne kuhinje je uspelo vključiti le šolske otroke, nastaja pa vprašanje predšolskih otrok, ki ne posejajo otroških vrtcev in imajo istotako nizek odstotek hemoglobina. To se opaža predvsem v prvih razredih osnovnih šol. Glede na to smo delili pasterizirano mleko (pogodba UNICEF in MLO v letu 1955 — 1.700 litrov), socialno šibkim družinam z večjim številom majhnih predšolskih otrok po ceni 6 din za liter. Toda pravega namena nismo dosegli, ker otroci s tem niso prejeli več mleka, temveč se često družini zniža izdatek za mleko. Poleg tega smo delili mleko mladinskim ustanovam, otroškim vrtcem in jaslim, socialnim ustanovam, kar je bilo zares v neposredno korist otrokom. Kako vključiti res vse predšolske otroke v to zdravstveno akcijo ali v posebnih mlečnih kuhinjah po terenih, ali preko mlečnih restavracij, ki pa je le ena, je še vedno odprto vprašanje.

Solske mlečne kuhinje si pomagajo tudi s CARE pomočjo in to z mlekom v prahu in maslom, katerega prejema brezplačno. V letu 1955 smo prejeli 172.000 kilogramov masti, 170.000 kilogramov masla in 23.000 kg mleka v prahu in to brezplačno, plačamo le režijske stroške prevoza z Reke v Ljubljano 10 din za kilogram. To pomoč so prejeli vse zdravstvene ustanove, socialne, internati, domovi, otroški vrtci in jasli, šolske kuhinje, šolske mlečne kuhinje, letovanja in taborjenja. Navedene artiklice smo v glavnem razdelili v ustanove.

Zdravstvene kolonije — V ljubljanskih šolah imamo 12% slabo razvitih in podhranjenih učencev in dijakov, kar znaša 2.800 otrok (ti podatki se nanašajo predvsem na območje biv. OLO Ljubljana). Vsi ti učenci so v starosti od 7. do 16. leta in so potrebni okrevanja v zdravstvenih kolonijah, poleg teh so take okrepitve potrebni še predšolski otroci cca 500 (10 biv. MLO, za okolico % ni ugotovljen).

Tako je bilo poslanih v zdravstvene kolonije v letu 1955 2.200 otrok (biv. MLO 1.753, biv. OLO 541). Skupno je bilo porabljenih sredstev za zdravstvene kolonije 17.689.000 din, povprečno na enega otroka za 21 dni znaša za MLO Ljubljana 7.066 din, za biv. OLO Ljubljana-okolica pa znaša 8.500 din. To pa zaradi daljših prevozov

in delno pomoči taborjenjem. Otroci so bili poslani v 5 višinskih in 8 obmorskih krajev. Prispevek staršev je znašal 2.195.500 din, tako so starši prispevali povprečno 1.900 na biv. MLO in 900 na biv. OLO-okolica.

Izbor otrok za zdravstveno kolonijo se je vršil preko šol, šolske poliklinike, dečjega dispanzerja in na predlog terenskih medicinskih sester. V zdravstvene kolonije se je sprejelo samo tiste, ki so bili na osnovi zdravniškega pregleda označeni s prioriteto I. kot nujni, nekaj tudi s prioriteto II., ostalih 260 pa smo morali odkloniti, ker nismo imeli mest niti sredstev. Odklonjenih je bilo cca 260 prijavljenih in smo jih napotili na letovanja in taborjenja.

Hrana v zdravstvenih kolonijah je bila zadovoljiva in je znašala dnevno od 180 do 200 din za enega otroka, vsi ostali stroški pa so znašali cca 150 din in to režija, prevozi itd. Zdrav-

stveni in vzgojni nadzor je bil zadovoljiv, otroci so se res okrepili, razen na Rakitni (diarreje), toda opazilo se je pomanjkanje rekvizitov za razvedrilo. Zdravstvene kolonije so bile že doslej nekak podaljšek rednih okrevališč s tem, da so se prav tako sprejemali zdravstveno slabotni otroci, dočim so se za okrepitev sprejemali otroci na letovanja in taborjenja, ki so jih organizirale množične in družbene organizacije ZB, DPM, Partizan itd. Na letovanje - taborjenja je bilo poslanih cca 2.000 otrok iz Ljubljane.

V letu 1955 tukajšnje tajništvo ni organiziralo zimskih kolonij, čeprav je bila po tem potreba in to iz razloga, ker so ta zelo draga. Zaradi tega smo v letu 1955 prepustili organizacijo teh — smučarskih tečajev — posameznim šolam. Tem smo nudili dotacije v višini 500.000 ter s tem omogočili, da so navedeni sprejeli socialno predvsem zdravstveno ogrožene otroke, katerim pa je bilo potrebno

urediti zimске rekvizite. V lanskem letu je bilo poslanih v zimске kolonije 250 otrok, dočim letošnje leto 800.

Domskā zaščita: O okraju je bilo 8 domov starih in onemoglih, 2 mladinska domova ter 5 otroških jasli.

Ukinjen je bil dom starih in onemoglih v Gornji Radgoni, od koder so bili oskrbovanci v pretežni večini premeščeni na Bokalce, nekaj pa tudi v Jelšingrad. Vsi ti domovi imajo skupno kapaciteto 846 mest ter so po večini zasedeni, vendar bodo še prosta mesta na Bokalcah, kjer se bo v kratkem povečala kapaciteta doma, dom onemoglih Jelšingrad pa je predviden za postopno likvidacijo.

Mladinski dom Malči Beličeve s kapaciteto 75 mest je zaseden ter se v njem nahajajo v glavnem otroci iz našega okraja, dočim je bil dom Titove mladine v Mostah s kapaciteto 90 mest, preusmerjen telkom lanskega le-

ta v vzgojni dom ter predstavlja prehod med skim domom in vzgojnim. Tako se v ta dom sprejete težje vgojilivi otroci, sicer morali v vzgojni uspehi so zelo. Jasli v Puharjevi ulici reorganizirale v otroški jasli v Lepodvorski ulici kombinirane z otroškim. Do teh sprememb je prardi nujne potrebe po vrtcih, za jasli pa je bil premajhen, odnosno nepolno zasedene ter so spole tudi otroke nad trirrosti.

S 1. januarjem 1956 nekatere ustanove pred pristojnost občinskih odborov in to vse otrok ter vsi starostni domovi, geš, Domžale, Vrhnika, tok in Ljubljana, Poljanski nasip 40.) ranje onemoglih Bokalce in grada ter obeh mladinsmov.

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR

PREDPISI OBČINSKIH LJUDSKIH ODBOROV

OBČINA LJUBLJANA-BEŽIGRAD

Na temelju 12. in 15. člena zakona o občinskih ljudskih odborih (Uradni list LRS, št. 19-88/52) v zvezi s 5. členom zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov, ki so urejene z dosedanjimi republiški predpisi (Uradni list LRS, št. 26/55) je Občinski ljudski odbor Ljubljana - Bežigrad na 9. redni seji dne 9. maja 1956 sprejel naslednj:

odlok

o zagotovitvi povračila investicijskih stroškov za komunalne naprave.

1. člen

Vse zgradbe, ki zaradi svojega namena ali pa zaradi dejanske uporabe potrebujejo kanalizacijo, pitno vodo, cestno mrežo in javno razsvetljavo, morajo biti priključene na javno kanalizacijo, na mestni vodovod ter na mestno cestno in energetska omrežje.

Industrije, ki imajo svoj lasten dovoljen energetska vir, niso dolžne svojih zgradb priključiti na energetska omrežje.

Obveznost priključitve nastane z dnem, ko je objekt dograjen, če pa komunalne naprave

še ni, z dnem, ko je toliko dotrajana, da je mogoče objekt priključiti.

2. člen

Zbiralni kanali, glavna cestna mreža, napajalni cevovodi, daljnovodi do transformatorja in razdelilna električna mreža nizke napetosti, plinovodi in celoti, se gradijo iz javnih sredstev občinskega in okrajnega ljudskega odbora, iz republiških in zveznih sredstev ter iz sredstev podjetij, ki so te naprave dolžna zgraditi.

Za zgraditev dovodnih kanalov, konsumnih cevovodov, stanovanjskih cest, za javno razsvetljavo teh cest, za napravo hodnikov, stanovanjskih potov, zelenice in nasadov, so dolžni povrniti investicijske stroške občini lastniki zgradb ne glede na to, ali jih opravljajo sami ali pa so v družbenem upravljanju, potem zadruga, gospodarske in družbene organizacije in zavodi ter državni organi, ki upravljajo ali izkoriščajo zgradbe splošnega ljudskega premoženja. Višina zneska investicijskih stroškov za komunalne naprave, ki odpade na posamezni objekt, se ugotovi v upravnem postopku.

3. člen

Znesek investicijskih stroškov za komunalne naprave mora in-

vestitor zagotoviti, ko vloži prošnjo za širšo lokacijo.

Privatni lastniki zgradb ne glede na to, ali so v njihovem ali v družbenem upravljanju, potem zadruga, gospodarske in družbene organizacije in zavodi ter državni organi, ki upravljajo ali izkoriščajo zgradbe splošnega ljudskega premoženja, morajo s pogodbo zagotoviti stroške iz drugega odstavka prejšnjega člena ali pa z plačilom v gotovini, s pologom denarnega (pri) zavoda, ali pri sodišču ali pa z dovolitvijo vknjižbe zastavne pravice na nepremičnini ako gre za privatno lastnino. Zagotovitev se mora dati v roku, ki ga določi gradbeni organ občinskega ljudskega odbora.

4. člen

Če investitor ne zagotovi gradbenih stroškov iz drugega odstavka 2. člena ob vložitvi prošnje za izdajo odločbe o širši lokaciji, se širša lokacija v mestnem predelu odkloni.

Če preteče rok iz drugega odstavka 3. člena, ne da bi bili zavezanci zagotovili stroške za komunalne naprave, se priključitev izvrši na njihov račun, višina stroškov in obveznost plačila pa se ugotovi v upravno odločbo gradbenega organa. Protij tej odločbi ima zavezanec pravico pritožbe na Okrajni ljudski odbor. — Tajništvo za komunalne zadeve. Po pravno-močnosti odločbe se stroški izterjajo z izvršbo na nepremičnino, ki se je priključila, ako je v privatni lasti. Če pa gre

za nepremičnino iz splošnega ljudskega premoženja, z izvršbo na sklade organizacije ali voda, pri državnih organizacijah z izvršbo na sredstva, s katerimi državni organ razpolaga.

5. člen

Pogodbe po 3. členu se sklenejo po pooblastilu občinskega ljudskega odbora predsednik.

Kadar občinski ljudski odbor odloči, da se zavezanec v celoti ali deloma oprosti gradbenih stroškov za komunalne naprave, je oprostitelj javna samo, ako občinski ljudski odbor istočasno zagotovi enaki v širini prispevek iz drugih virov.

Kadar je investitor občan, mora sredstva za komunalne naprave zagotoviti v občinu proračunu že pred dokončanjem postopka za izdajo gradbeno dovoljenja.

6. člen

Sredstva, ki se plačujejo določilih 2. in 3. člena tega odloka, dalje sredstva, ki se plačujejo po 4. členu in sredstva po 5. členu so namenska sredstva. Stekajo se v poseben sklad za ustanovi občinski ljudski odbor.

7. člen

Ta odlok velja od dne objave v »Glasniku« OLO Ljubljana.

Predsednik Občinskega ljudskega odbora Franc Drobež l. r.